

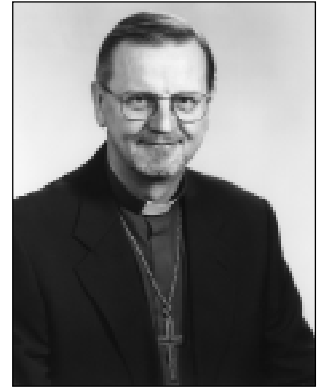

Kirkonpalvelija ² 2001

OPINTO- JA
KOULUTUSPÄIVÄT
LAPPEENRANNASSA
26.-27.6. 2001

Kirkonpalvelijat, työtoverit!

Tervetuloa tämänvuotisille opinto- ja koulutuspäiville Mikkelin hiippakuntaan! Antakoot ne runsain mitoin virkistystä ja virikkeitä.

Uuden jumalanpalveluksen toteuttamisen perusajatuksiin kuuluu työntekijöiden ja seurakuntalaisten monitahoinen yhteistyö. Toivon, että senkin myötä eri tahoilla kirkonpalvelutehtävissä tulisivat entistä enemmän huomatuksi.

Seurakuntavierailuilla tapaan yleensä ainakin kirkonpalvelijoita. Työtoveruuteni teidän kanssanne on käytännönläheistä, ja sitä on sävyttänyt ystävällisyys sekä tietoisuus yhteisellä asialla olemisesta.

Olen henkilökohtaisesti suuressa kiitollisuudenvelassa kotiseurakuntani suntuille. Hän otti aikanaan pienen partiopojan apulaisekseen, ja vuosikautia soitin kirkon kelloja, autoin pappien pukuja päälle, kannoin kolehtia, panin numeroita virsitalulle, imuroin ja opastin vierailijoita. Siinä on kirkollisen urani alku. Uskallan sanoa olevani pitkän linjan miehiä kirkon palveluksessa. Käytännöllisten tehtävien kautta minulle on vähitellen avautunut niiden takana oleva tarkoitus ja uskon sisältö.

Jokainen teistä on omalla tavallaan kirkollinen vaikuttaja enemmän kuin itse oivallat-

te. Se toteutuu numeroa tekemättä siinä, mitä teette.

Siunatkoon Jumala armolaan ja hyvydellään kirkonpalvelijoiden opinto- ja koulutuspäivät Lappeenrannassa!

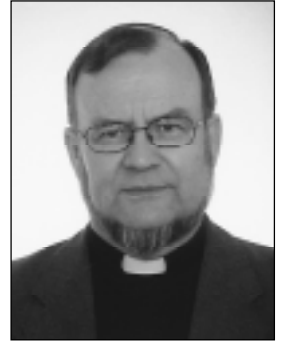
Voitto Huotari

Voitto Huotari
Mikkelin hiippakunnan
piispa

Sisältö

Kirkonpalvelijat, työtoverit	2	Opinto- ja koulutuspäiville ..	5	Palmun alta Ruskaretkelle ..	9
Voitto Huotari		Kari Hartikainen		Tuomas Leminen	
Tervetuloa suviseen Lappeenrantaan	3	Opinto- ja koulutuspäivien ohjelma 26.-27.6.2001	6	Mistä on pohjoisen suntiot tehty	10
Jorma Taipale		Työnohjaukseen liittyvät mielikuvat	7	Eija Jaakola	
Onko varaa palkkoihin	4	Keijo Toivanen		Mistä on pienet suntiot tehty	11
Seppo Pyykkönen		Sinustako järjestöaktiivi	8	Suntion käsikirja	11
Kari Hartikainen		Kari Hartikainen		Työpaikan väkivallan uhat ja niiden hallinta	12
Iloisella mielellä Lappeenrantaan	4	Järjestyksenvalvonta- ja voimankäyttökurssi		Kiusan kierre poikki	14
Kirsi Hyvönen		Kuopiossa	8	Mies kirkon varjoista eläkkeelle	15
Lappeen kirkko 1794	5	Läksiäislahja		Kari Hartikainen	
		Heikki Alaselle	9		

Tervetuloa suviseen Lappeenrantaan

Kaupungissa on etelä-karjalaista menoa.

Tori ja satama ovat kesäisiä kohtauspaiikkoja. Kaupungin historiasta sotilaiden kaupunkina kertovat vanha 1700-luvulta peräisin oleva linnoitus ja ratsuväen kunniakkaaseen historiaan liittyvä Rakuunamäki.

Ydinkeskustassa on Lappeen keskiaikaisen seurakunnan vanha kirkko, ainoa säilynyt tyylipuhdas kahtamoinen eli kaksoisristikirkko vuodelta 1794. Kirkon läheisyydessä kaupungintalon tuntumassa on suuri sankarihautausmaa, johon on haudattu lähes 2000 sankarivainajaa. Sankarihautausmaan yhteydessä on myös muistomuri, johon on pitäjittäin kirjoitettu Karjalan Kannaksen sankarihautausmaihin kätettyjen nimet.

Lappeenrannan seurakunta-yhtymään kuuluu viisi seurakuntaa, jotka kaikki ovat omaleimaisia. Lappee ja Nuijamaa käsittävät laajan maaseutu-

*alueen rajanylityspaikkoi-
neen. Lappeenrannan seura-
kunta toimii keskusta-alueilla,
Lauritsala on kasvanut Kau-
kaan tehtaitten ja Saimaan ka-
navan ympärille ja Sammon-
lahti on nuori seurakunta Tek-
nillisen Korkeakoulun maas-
tossa.*

*Tässä vain päällimmäisiä
kehuja kotikaupungistamme,
mihin saamme toivottaa tei-
dät työtoverit tervetulleiksi.*

*Kirkonpalvelijoiden työ on
usein näkymätöntä uurastus-
ta ennen ja jälkeen juhlan. Toi-
vottavasti saatte täällä kokea
myös juhlahetkiä.*

*Kirkon palvelutehtävissä toi-
miva työntekijä antaa kasvot
seurakunnalle kohdatessaan
ja opastaessaan elämän tär-
keimmissä käännekohtissa
eläviä seurakuntalaisia. Tällai-
set kohtaamiset ovat usein
hoitavia ja sielunhoidollisia.*

*Lappeenrannan seurakun-
nat haluavat omalta osaltaan
olla rakentamassa kaikille teil-*

*le muualta tuleville sekä myös
omalle väelle antoisat ja vir-
kistävät kesäpäivät. Oman
työalan kysymysten säännöl-
linen opiskelu ja päivittäminen
on meille kaikille tärkeää,
mutta myös yhdessäolo ja
toistemme seura auttavat jak-
samaaan.*

*Toivottavasti jokaisen mie-
leen jää, mitä täällä sanotaan
kotiin lähteville: "Tuutha sie
vastakii".*

*Lappeenrannan seurakun-
tien puolesta tervetuloa ja siu-
nausta sydänsuven kokoontu-
miseen !*

Jorma Taipale
Lappeen kirkkoherra

Onko varaa palkkoihin

Kirkkovaltuustot ovat nyt keväällä hyväksyneet viime vuoden tilinpäätöksiä. Kasvukeskusten seurakunnat sekä pääsääntöisesti suuret seurakunnat ovat tällä hetkellä Suomen kirkkojen vauraimmat. Pienten ja varsinkin työttömyysalueiden seurakunnat ovat ihmeissään verotulojen laskiessa ja tilinpäätösten osoittaessa miinusmerkisiä lukuja.

Seuraamme mielenkiinnolla mitä kirkossa tapahtuu lähivuosina. Mielestäni verotulojen jakoa koko kirkossa on katsottava uudessa valossa. Kirkolliskokous on käsitellyt asiaa ja verontasausten toivonkin tuovan helpotusta köyhimpien seurakuntien asemaan. Työntekijät näissäkin seurakunnis-

sa tarvitsevat kirkon jokapäiväisen leipänsä, puhumattakaan palkan tarkistuksista. Emme saa unohtaa liittomme jäsenistöä näissä varatomissa seurakunnissa.

Me kirkonpalvelijat odotamme malttamattomina kirpas-työryhmän raportteja seuraavaa sopimuskierrosta varten. Toivottavasti sen raportin myötä pääsemme, mututuntemusta, tarkastelemaan kirkon palkkoja asiantuntevasti ja realistisesti.

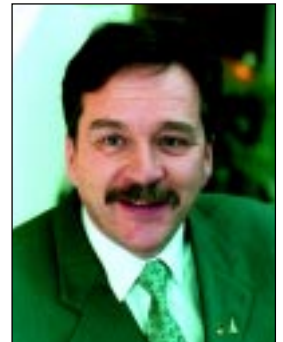
Kesä alkaa olla parhaimmillaan, nyt pitkän ja koleaan kevään jäl-

keen. Monet ovat ilmoittautuneet opinto- ja koulutuspäivillemme Lappeenrantaan. Toivottavasti päivillä on jokaiselle osanottajalle jotakin annettavaa.

Saamme kukin omien ansaitsemiemme lomien kautta nauttia virkistävästä kesästä ja jälleen palata työhömmme toivottavasti virkistyneenä ja voimia saaneena.

Tervetuloa Lappeenrantaan ja hyvää kesää kaikille lehtemme lukijoille.

Seppo Pyykkönen

Seppo Pyykkönen
Puheenjohtaja
Kirkonpalvelijat ry

Iloisella mielellä Lappeenrantaan !

Kolmisen vuotta sitten vietimme alaostomme jäsenten kanssa syysiltaa Savitaipaleen seurakunnan vieraana. Ensin kirkossa ja sen jälkeen Säkniemen leirikeskuksessa saunoen ja iltapalaa nauttien. Illan aikana keskustelimme kirkonpalvelijoiden opinto- ja koulutuspäivien saamisesta Lappeenrantaan. Edellisen kerran päiviä oli vietetty Lappeenrannassa v. -68, joten nyt tuntui vihdoin olevan vuoro saada päivät Etelä-Karjalaan. Toimikunnan kanssa teimme anomuksen päivien järjestämisestä ja myönteisestihän siihen suhtauduttiin.

Päivien saaminen Lappeenran-

taan innosti väkeämme siten, että alueeltamme ilmaantui uusia kasvoja, erityisesti naisia Kuopion ja Helsingin opintopäiville. Etelä-Karjalan alueelta olivat perinteisesti vain miehet osallistuneet kirkonpalvelijoiden opinto- ja koulutuspäiville, vaikkakin alaostaston tilaisuuksiin osallistuu aktiivisesti naisia.

Innostus tuskin jää Lappeenrannan päiviin, sillä Vaasaan lähtöä on jo suunniteltu ainakin juhlatoimikunnan kokouksissa. Itseltäni tosin taitavat Vaasan päivät jäädä käymättä. Olen tällä hetkellä hoitovapaalla emännän virasta ja nautin täysin siemauksin lähes 12

vuotisen työjakson jälkeen kotona olemisesta pienen poikani kanssa.

Kesäpäivien suunnittelu ja kirkonpalvelijoiden asioissa mukana oleminen on tuonut virkistävää vaihtelua arkirutiineihin. Juhlatoimikunnassa meillä on mukana viireä joukko, jolla on kokemusta kirkonpalvelijoiden opinto- ja koulutuspäivistä aivan lähivuosilta aina yli 30 vuoden taakse.

Iloista mieltä ja tervetuloa Lappeenrantaan !

Kirsi Hyvönen
Etelä-Karjalan alaostaston
puheenjohtaja

Opinto- ja koulutuspäivät Lappeenrannassa 26.–27.6. 2001

Lappeenrannalla on värikäs historia kahden erilaisen kulttuurin, lännen ja idän rajakaupunkina. Keskiaikainen markkinapaikka – nykyinen satama-alue oli kaupankäynnin, kuljetusten ja matkaamisen kannalta niin tärkeä, että Ruotsin kuningatar Kristiina myönsi kenraalikuvernööri Pietari Brahen suosituksesta Lappeenrannalle kaupunkioikeudet vuonna 1649.

1700-luvulla rakennettu Linnostus syntyi aikoinaan ensin ruotsalaisten, sitten venäläisten vallanpitäjien myötä. Sen historialliset rakennukset elävät edelleen pallon vellen mitä erilaisimpia käyttäjiä.

Tulevan juhannuksen jälkeen kirkonpalvelijat ympäri Suomea kokoontuvat Lappeenrantaan. Odotamme päivillemme n. 180 osallistujaa. Päivien aiheina ovat

mm. työnohjaus, suntion ammattitutkinto, kirkonpalvelijan käsikirja, mistä syntyy hyvä elämä työssä ja kotona.

Vielä voit ilmoittautua opinto- ja koulutuspäiville.

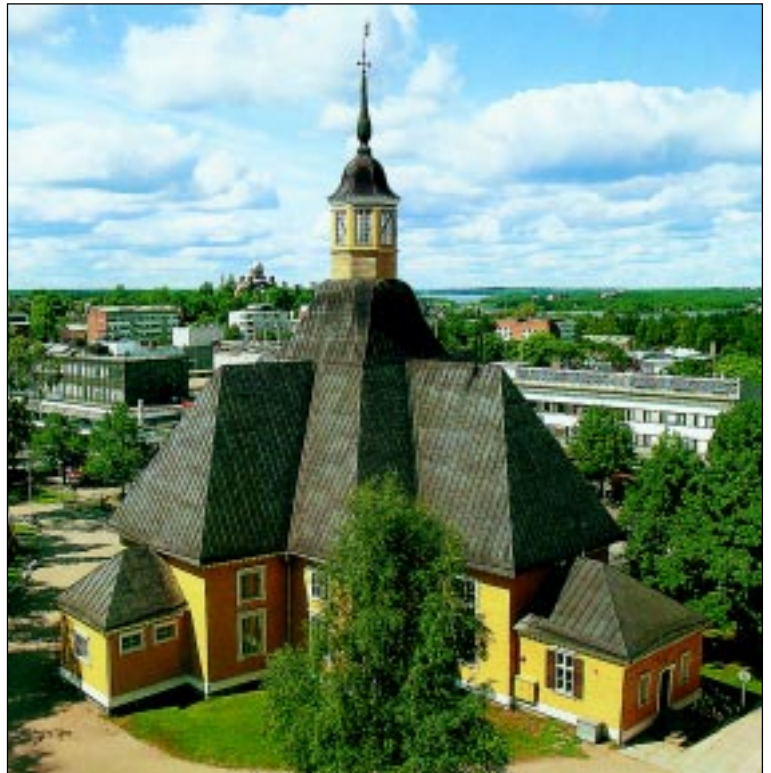
Kari Hartikainen, gsm 050 520 7003, puh./fax (017) 281 1697.

Lappeen kirkko 1794

Lappeen nykyisen kirkon on rakentanut savitaipalelainen Juhana Salonen. Kirkko kuuluu ns. nuorempien kahtamoisten eli kaksoisristikirkkojen ryhmään. Se on sakaroiltaan ulospäin kapeneva, jonka sisätalaa laajentavat ristisakaroiden väliin rakennetut nelimäiset ulokkeet.

Kun seurakunnan edellinen Linnostuksessa sijainnut kirkko paloi salamaniskusta 1790, päätettiin uusi kirkko rakentaa keskelle metsää silloisen kaupungin ulkopuolelle. Nyt tämä kaunis pyhäkkö sijaitsee aivan kaupungin keskustassa.

Kirkon rakentaminen käynnistyi huhtikuussa 1792 ja se vihittiin Marian kirkoksi kesäkuussa 1794. Kellotapuli valmistui vasta vuonna 1856. Nykyinen kirkkorakennus on kokenut olemassaolonsa aikana lukuisia korjaus- ja muutostöitä. Kristuksen taivaaseenastumista esittävä alttaritaulu on Alek-

sandra Frosterus Sältinin käsialaa vuodelta 1887. Alttaritaulun vie-reiset apostolien kuvat (Pietari ja Paavali) on tehnyt tuntemattomaksi jäänyt taitelija. Myöskään muiden kirkon sisätiloissa olevien taulujen tekijöitä ei tunneta. Puis-

ton puoleisen lehterin alla on suoraan puulle tehty maalaus uskonpuhdistajastamme Martti Lutherista. Kangasalan Urkutehtaan valmistamat 36-äänikertaiset mekaaniset urut ovat vuodelta 1967.

KIRKONPALVELIJAT RY:n OPINTO- JA KOULUTUSPÄIVÄT LAPPEENRANNASSA 26.-27.6. 2001

TIISTAI 26.6.2001

- 7.30 Ilmoittautuminen ja tulokahvit**
* Kaupungintalo, Lappeenranta-sali
Villimiehenkatu 1
- 9.00 Kesäpäivien avaus**
* Kaupungintalo, Lappeenranta-sali
* Puheenjohtaja Seppo Pyykkönen
* Alaos. puh.joht. Kirsi Hyvönen
* Tuomiokapitulin tervehdys
Asessori Seppo Häkkinen
* Lappeenrannan seurakuntayhtymän
tervehdys
Lappeen seurakunnan kirkkoherra
Jorma Taipale
* Lappeenrannan kaupungin tervehdys
- 10.00 Työnohjaus – ”pelastusko” työssä
jaksamiselle**
* Keijo Toivanen, sielunhoidon ja
työnohjauksen opettaja
* Sisälähetysseuran oppilaitos
Pieksämäki
- 11.10 Suntion ammattitutkintoon valmistava
koulutus 3.9.2001–21.6.2002**
* Sisälähetysseuran opisto, Pieksämäki
* Raudaskylän kristillinen opisto
- 11.20 Suntion ammattitutkinto –
oppisopimuskoulutus**
* Pohjois-Karjalan oppisopimuskeskus
Koulutustarkastaja Jorma Pesonen
- 11.30 Lounas**
* Henkilöstöravintola
Kaupungintalo, 1. kerros
- 13.00 Suntion ammattitutkinto ja sopimukset**
* Toiminnanjoht. Ritva Rasila
* Sopimusjoht. Risto Voipio
Keskustelua asiasta
- 14.00 Kahvit**
* Lämpötila, Kaupungintalo
- 15.00 Risteily Saimaalla**
* Kesto n. 2 tuntia, ms Camilla
- 17.30 Päivällinen**
* Henkilöstöravintola
Kaupungintalo, 1. kerros
- 18.30 Vuosikokous**
* Kaupungintalo, Lappeenranta-sali
* Läsnä SVTL:n pj. Sirpa Salminen

KESKIVIIKKO 27.6.2001

- 8.00 Lappeen kirkon esittely, Kirkkokatu**
* Kirkkoherra Jorma Taipale
- 8.30 Messu kirkossa**
* Seppeleenlasku
- 10.00 Valokuvaus**
- 10.30 Kirkkokahvit**
* Lämpötila, Kaupungintalo
- 11.00 Kirkonpalvelijan käsikirja**
* Pauli Ylikotila
Kirkkopalvelut, Kirjapaja Oy
- 11.00 Kukkasidontaneuvontaa**
* Kukkasomistusalan asiantuntija
Mirjamin Kukka, Lea Heiska
Puutarhuri/sidonnain opettaja
- 12.00 Lounas**
* Henkilöstöravintola
Kaupungintalo, 1. kerros
- 13.00 Mistä syntyy hyvä elämä työssä ja kotona**
* Kouluttaja Pirjo Ruokonen
* Henkilökunnan valmennus
* Työilmapiirin merkitys
* Persoonallisuksien erot
* Yksilönä olemisen oikeus
* Muutoksen vaiheet ihmisen elämässä
* Kuinka jaksaa – kohti unelmia
- 15.00 Kesäpäivien päätös**
* Kaupungintalo, Lappeenranta-sali
Seuraavat opinto- ja koulutuspäivät
Vaasassa 25.–26.6. 2002
* Matti Pesonen, Vaasa
* Puheenjohtaja Seppo Pyykkönen
- 16.00 Lähtökahvit**
* Lämpötila, Kaupungintalo

**Majoittumiset opinto- ja koulutuspäivien aikana:
Sokos-Hotel Lappee,
Brahenskatu 1, Lappeenranta**

Työnohjaukseen liittyvät mielikuvat

Työnohjaukseen saattaa liittyä monenlaisia mielikuvia ja käsityksiä. Nämä mielikuvat ja käsitykset riippuvat siitä, katsellaanko työnohjausta työnantajan vai työntekijän näkökulmasta käsin. Onhan sanassa työnohjaus sisäkkäin kaksi keskeistä käsitettä: työ ja ohjaus.

Ensimmäinen käsite: työ, antaa meille oikeuden ajatella, että työnohjaus liittyy tavalla tai toisella työn tekemiseen ja siihen liittyvien tilanteiden ja menetelmien käsittelemiseen työnohjauksessa. Toinen käsite: ohjaus, luo mielikuvan siitä, että työnohjauksessa on kysymys ohjauksesta, mutta millaisesta, siinäpä ydin, joka kaipaakaan hieman selvittelyä.

Jos työnohjausta tarkastellaan työnantajan näkökulmasta, niin palkanmaksaja saattaa ajatella, että työnohjaus voisi olla hyvä keino saada ns. vaikea tai huono työntekijä "palautettua ruotuun" takaisin eli työnohjaus olisi ongelmanratkaisukeino. Eri asia on se,

että onko tämä oikea käsitys työnohjauksesta. Työnantajaa voi myös houkutellessa suosittelamaan työnohjausta työntekijälle, jolla saattaa olla esim. päihdeongelma tai muita psyykkisiä ongelmia, keino parantumiseen.

Yksittäisellä työntekijällä voi olla mielikuva työnohjauksesta työnantajan "rankaisukeinona" tai selkeänä kannanottona siihen, että olen huono työntekijä, varsinkin kun työyhteisö on luonteeltaan hengellinen. Toisaalta seurakunnan työntekijä saattaa ajatella, että en halua lähteä työnohjaukseen, koska muut ajattelisivat, että minulla on ongelmia tai minä en hallitse omaa työtäni riittävästi.

Mielikuvat liittyvät myös työnohjaajaan, varsinkin jos työnantaja hänet valitsee. Tällöin syntyy herkästi tilanne, jossa työntekijä ajattelee, että työnohjaaja on työnantajan "kätyri", joka antaa säännöllisesti raportin ohjauksesta työnantajalle ja siitä, mitä ku-

kin istunnossa sanoi. Edellä olevat mielikuvat ja käsitykset eivät tee oikeutta sille, mitä työnohjaus oikeastaan on.

Lähtökohtana on se, että työnohjaus perustuu vapaaehtoisuuteen ja avoimuuteen. Sen keskeisenä lähtökohtana on työnohjausistunto joko yksilöohjauksena tai ryhmäohjauksena. Työnohjaus keskittyy kunkin työntekijän persoonallisen työtavan löytämiseen, oman paikan löytämiseen työyhteisössä ja oman työskentelyn arvioimisen oppimiseen. Tarkastelukohteena on työn tekeminen ja siihen liittyvät erilaiset tilanteet. Työnohjaus ei ole sielunhoitoa eikä terapiaa. Työsopimuksiin tai työehtoihin liittyviä vääryyksiä tai erimielisyyksiä työnohjaus ei myöskään käsittele tai ratkaise. Mitä työnohjaus on? Se voidaan oppia vain käytännössä.

Keijo Toivanen
Työnohjaaja, TM
Pieksämäki

Etelä-Savon alaostalon

SYYSTAPAAMINEN

Perjantaina 12.10.2001 klo 17.30 ravintola Holvissa os. Savilahdenkatu 11, Mikkeli.

Alaostasto tarjoaa ruokailun ja Mikkelin kaupunginteatterin esityksen, farssin *Vaimoni Maurice*.

Mukana tiedottamassa ja nauramassa kanssamme legendaariset puh.joht. *Seppo Pyykkönen* ja siht. *Kari Hartikainen*. Ilmoittautumiset 25.9. mennessä *Arvo Katajamäelle* puh. 0500 658 999 tai 015 163 253.

Tule mukaan. Se kannattaa.

Arvoisat **alaostosten** **toimihenkilöt**

Yhdistyksen opinto- ja koulutuspäivät vuosina 2003 ja 2004 ovat vielä avoimet, pitopaikan ja paikakunnan puolesta.

Vuosi 2004 on Kirkonpalvelijatyön 70. toimintavuosi.

Yhdistyksen hallitus

Lisätietoja antaa sihteeri Kari Hartikainen, PL 421, 70101 Kuopio, puh./fax 017- 281 1697, GSM 050 520 7003, e-mail: kirkonpalvelijat@kolumbus.fi

Kirkkoherra tapasi kutsuilla vallesmannin, joka ei monastikaan kirkossa käynyt:

- Kyllä se passoi sinunnii ies joskus käyvä jumalansannoo kuulostamassa !

- Enpä välitä. Siellon niin paljon tekopyhhee väkkee...

- No ei millonkaa niin paljo, jotteiko yks sopis lissee.

Rovasti oli ahtanut hautajaisissa itsensä liian täyteen. Kurrotaessaan maitokannua pöydän toiselta laidalta, kuuluu aikamoinen paukku.

Hengen mies toteaa tynesti:

- Katohhan, eipä paljon kes-tä kallistella.

Tuleeko sinusta järjestöaktiivi ?

Tämän maanpäällisen vaelluksen aikana ihminen ei yksin kykene saavuttamaan kaikkia itselleen ja muille tarpeelliseksi katsomiaan päämääriä. Tästä johtuen hän pyrkii yhteistoimintaan muiden samanmielisten kanssa.

Näin ovat muodostuneet perinteisten yhteistoimintamuotojen – perhe ja valtio – rinnalle yhdistykset. Yhdistyksen, järjestön, liiton avulla pyritään saavuttamaan ammatillisia, poliittisia, uskonnollisia tai taloudellisia etuja ja turvaamaan jo saavutetut edut.

Ammatilliset etujärjestöt ja työmarkkinajärjestöt, kuten muutkin voittoa tavoittelemattomat organisaatiot on perustettu tuottamaan sellaisia palveluja ja etuisuuksia, joita liittojen jäsenillä ei muuten olisi varaa tai mahdollisuutta hankkia.

Ammattiliitot huolehtivat mm. jäsentensä edunvalvonnasta ja sopimusturvasta ja oikeusavusta

työ- ja virkasuhteeseen liittyvissä tulkintaepäselvyyksissä työnantajan kanssa.

Liitto tarjoaa maksutonta koulutusta ay-toimintaan, luottamusmies- ja muuhun toimintaan sekä vapaa-ajan lomatoimintaa.

Aika ajoin postiluukusta tipahtaa jäsenlehdet, Kirkonpalvelija, SVTL-utiset ja jäsenkirjeet. Lisäksi on suuri määrä liittokohtaisia etuja mm. matkavakuutus, matkatavaravakuutus, bensaedut yms.

Liitot neuvottelevat myös siitä, millaisia sopimuksia valtakunnallisesti ja paikallisesti voidaan soveltaa palkkauksen ja kuoppakorotusten kanssa.

On siis aika pitkälti oma asia, kuinka paljon jäsenmaksustaan 1,5 % hyötyy, on oma asia jos ei halua käyttää liiton tarjoamia palveluja tai ei tuo mielipiteitään ilmi yhdistyksensä tai liittonsa päättävälle tahoille (alaosaston kokouk-

set, vuosikokoukset, alueyhdistyksen kokoukset, alueyhdistysten vuosikokoukset).

Yhdistyksen ja liiton SVTL:n voima on sen jäsenkunnan innostuneisuudessa ja aktiivisuudessa, eli sitoutumisessa yhteisten asioiden ajamiseen, on ns. järjestöaktiiveja runsaasti.

Vaikka järjestötoiminta viehättää ja kiehtoo monia ihmisiä, niin toisille se voi olla kauhistus. Vierastetaan järjestöbyrokratiaa kokousrullansseineen.

Kun uusi jäsen saapuu ensimmäisen kerran yhdistyksen kokoukseen ja seuraa sen kulkua, niin toivotaan, että hän innostuu toiminnasta ja yhdistyksen säännöt ja kokoukset pykälineen ja muutoseikkoineen on arkipäivästä poikkeava ihana maailma.

Hyvää kesää teille kaikille.

Kari Hartikainen
Sihteeri

Järjestyksenvalvonta- ja voimankäyttökurssi Kuopiossa

Kuopion seurakunnissa on pidetty järjestyksenvalvoja- ja voimankäyttökurssi kevään 2001 aikana. Kurssille ovat osallistuneet seurakuntayhtymän lähes kaikki seurakuntamestarit. Kurssi antaa valmiuksia seurakuntien tilaisuuksien järjestyksenvalvontaan ja tilaisuuksien turvallisuuden ylläpitämiseen. Tilaisuudessa luovutettiin todistus kahdelletoista kurssin menestyksekkäästi suorittaneelle seurakuntamestarille.

Kurssin opistoalavastaava Kaj Aaltonen, Pohjois-Savon ammatitopiston turvallisuuskoulutuksen vastaava opettaja teroitti ensisi-

Kurssilaiset yläriviltä vas. Kari Hartikainen, Markku Heikkonen, Jorma Jauhiainen, Pentti Hyttinen, Timo Moilanen, Antero Miettinen. Alarivi Juhani Jauhiainen, Markku Kojo, Kaj Aaltonen, Jouko Mertanen, Kari Ekman. Kuvasta puuttuvat Hannu Korhonen ja Tapio Tukiainen.

jaisesti tilanteen ennakoimista, pelisilmää ja pehmeitä arvoja ja

ennenkaikkea asennetta ja myös voimankäyttöä.

Läksiäislahja Heikki Alaselle

SVTL:n jäsenyhdistyksien läksiäislahja luovutettiin SVTL:n entiselle puheenjohtajalle Heikki Alaselle 30.5.2001. Venettä luovuttamassa Kaikulan tilalla Haukivedellä olivat Jukka Sirviö (sivukuvassa) ja Kari Hartikainen (yläkuvasa).

Palmun alta Ruskaretkelle

Pirkanmaan alaosaston vuosikokous pidettiin Ikaalisten kylpylässä 3.5.2001. Hallituksen jäsenet Heidi Koivikko ja Kaarina Yli-Somero kertoivat Lappeenrannan tulevista kesäpäivistä ja nyt voimassa ole-

Palmun alla kuvassa vas. Mauri Willberg, Jyri Kauppinen, Juhani Lähde, Olli Ritala, Kaarina Yli-Somero, Maarit Teelmäki, Tuomas Leminen, edessä Mailis Mantere ja Heidi Koivikko.

vasta työ- ja virkaehtosopimuksesta ja vuoden 2002 lomakäytäntöön tulevista muutoksista.

Vuosikokouksessa valittiin puheenjohtajaksi Tuomas Leminen jatkamaan 3-vuotiskaudeksi 2001-2003. Muu toimikunta jatkaa entisellä kokoonpanolla. Alaosaston hyvän taloudellisen tilanteen vuoksi päätettiin järjestää Ruskaretki Pudasjärvelle 23.-26.8.2001 (torstaista-sunnuntaihin).

Kokouksen jälkeen iltaa vietettiin ruokailemalla ja elävää musiikkia "kuuntelemalla".

Lämmintä kesää kaikille kirkonpalvelijoille.

Tuomas Leminen

Ruskaretki Pudasjärvelle 23.-26.8.2001

Pirkkalan seurakunnan leirikeskuksella (6 km Isosyötteeltä). Tiedustelut ja ilmoittautumiset Mauri Willberg 050 590 2232.

Pudasjärvellä käsitellään vuosikokousasiat, tili- ja tilinpäätös sekä vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille vuodelta 2000.

Toimikunta

Mistä on pohjoisen suntiot tehty ?

Olen toiminut suntiona elokuusta 1996, aluksi vuorotteluvapaan sijaisena, jonka jälkeen työsuhteisena. Koko ajan kaipasin mahdollisuutta opiskella alaa, saada siten tietoa erityisesti työn kirkollisesta ja teologisesta osasta.

Keväällä 2000 tuli tilaisuus pyrkiä opiskelemaan. Mahdollisia opiskelupaikkoja oli kolme, joista päätin pyrkiä Raudaskylän kristilliseen opistoon. Paikan valinnassani painoi eniten sijainti, koska aioin suorittaa opiskeluni työn ohessa.

Opiskelu alkoi 4.9.2000, ensimmäisinä päivinä selvisi monia askarruttaneita asioita. Saimme alkujakson lukujärjestykset ja henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmat. Myös opiskelijaryhmä tuli tutuksi keskenään. Ikäjakaumamme osoittautui laajaksi 20–53 vuotta. Työtaustamme olivat hyvin erilaisia, oli henkilöitä jotka ovat aivan muilta aloilta ja suntion työssä pitkäänkin olleita. Siinäpä haastetta opetuksen toteuttajille.

Suntion työ on hyvin monimuotoista ja seurakunnalle näkyvä osa on siitä vain pieni osa, myös seurakuntakohtaisia eroja on paljon. Tämä on pyritty ottamaan huomioon tutkinnon valinnaisosioissa, mutta ongelmaksi tässä nousee ryhmän pieni koko. Kun oppilaita on kymmenen, valinnaisosiota kohden ei montaa henkeä tule. Kohdallani löydettiin tähän kuitenkin ratkaisu yhteistyössä Jyväskylän kristillisen opiston kanssa.

Ensimmäinen osio eli kirkolliset toimitukset, oli se miltä eniten odotin. Sain paljon tarvitsemaani tietoa, jouduimme myös tekemään paljon pohdintoja ja ryhmätöitä, joista varsinkin ryhmätyöt ja vuorovaikutus ryhmän kesken olivat onnistuneita. Teoriaosiollla saatu oppi tuli hyvään hetkeen, koska näyttö ja työjakso osuivat juuri joulun alle, eli tilaisuuksia ja toimintaa seurakunnassa oli runsaasti.

Joululoman jälkeen oli edessä toinen pakollinen- ja valinnaisosio. Nyt opiskelurytmiin oli jo helpompia päästä mukaan. Toinen pakollinen eli seurakunnan kiinteistöt ja viheralueet, olikin jo laajempialainen. Opetusta saimme eri alojen asiantuntijoilta, joilla oli kyllä sarkaa kynnettävänä. Ihailtavaa kärsivällisyyttä osoittaen Mauri opetti mitä muuta öljypoltin tekee kuin haisee pahalle. Opinpahan senkin. Myös moni muu asiantuntija eri aloilta vieraili opettajana. Tosin uuden koulutuslinjan ollessa kyseessä, myös me vastasimme muutamiin kysymyksiin, mitä suntio tekee ja mitä tietoa tarvitsee ko. alalta.

Joka alalta saimme kuitenkin paljon hyvää opetusta ja tietoa, jota moni meistä on nyt jo käytännössä tarvinnut. Joka osiolla oli

myös tentittävä saadut opit, pitkään työelämässä olleena oli opeltava uudelleen myös tenttiin valmistautuminen ja etätehtävien teko. Valinnaisosiona suoritin ruokapalvelut ja viihtyisyys, josta teoriaosan suoritin Raudaskylän kr. opistolle ja näyttökokeen Jyväskylän kr. opistolle.

Nyt kun kertaan mennyttä talvea, voin kyllä suositella muillekin jo alalla oleville koulutukseen hakeutumista. Koulutus on antanut minulle paljon työssä tarvittavaa tietoa, laajentanut näkemystäni suntion työssä, parantanut vuorovaikutustaitojani, sekä tarjonnut tilaisuuden tutustua ryhmään upeita monipuolisia ihmisiä.

Työn ja opiskelun yhteen sovittaminen onnistui työnantajan ja työtovereiden myötämielisyyden avulla, aikatautu tosin on ollut tiukka ja vaatinut järjestelyjä. Kokonaisuutena olen tyytyväinen siihen, että lähdin käyttämään tämän tilaisuuden, ja ehkä joskus, jos jatko-opiskelumahdollisuuksia ilmenee, löydän itseni taas pyrkimässä.

Lopuksi hyvää kesää kaikille, ja käyttäkää opiskelumahdollisuuksia, se kannattaa aina.

Eija Jaakola
Seurakuntamestari
Kirkonpalvelijat ry:n
hallituksen jäsen

Eija Jaakola

Mistä on pienet suntiot tehty?

Ajatuksia Sisälähetysseuran opiston ensimmäisestä suntiokoulutuksesta!!

Koulutus antaa arvostusta ammattiin ja siinä työskenteleville. Sen järjestäminen luterilaista kirkkoa lähellä olevissa opistoissa tuntuu oikealta valinnalta. Koulutuspaikan valinta luo henkisen ja hengellisen kehyksen koulutukselle. Koulutuksen sisältö on erittäin laaja ja monipuolinen.

Työharjoittelun osuus opiskelun eri vaiheissa tekee opiskelusta käytännön läheisen ja auttaa sisäistämään teorian ja tutustuttaa seurakuntiin. Myös seurakunnat

saavat näin tilapäisapua ja tuntuu laajenevan koulutuksen tieto/taito-osioiden sisältöön. Koulutus antaa valmiuden hyvään tiimityöskentelyyn ja sosiaaliseen kanssakäymiseen, jota tarvitaan runsaasti tulevassa ihmisläheisessä työssä.

Suntion hyviä ominaisuuksia ovat herkyys vaistota ihmisen tunnetiedot ja löytää oikeat sanat. Suntiolle on helppo puhua, hän on tavallinen todellinen ihminen. Hän on ystävällinen, hienotunteinen, aina valmis palvelemaan ja paneutumaan toisen ihmisen osaan ja kykyä kohdata ihmisiä eri elämäntilanteissa.

Suntion ammatin parhaita puolia ovat työn monipuolisuus ja ih-

misläheisyys. Seurakuntalaisen kohtaamisen lähtökohtana on kokonaisvaltainen käsitys ihmisestä.

Suntion ammattitutkintoon valmistava koulutus on meidän osalta loppusuoralla eli valmistumme 21.6.2001 jolloin meidät siunataan työhön Pieksämäen kaupunkiseurakunnan kirkossa. Sinä suntion ammatista kiinnostunut, haakeudu rohkeasti suntion ammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen.

Onnea ja siunausta valmistuville suntioille ja jaksamista suntion työtä tekeville.

**Virpi Jetsonen ja
Hillevi Korhonen
Suntio-opiskelijat
Sisälähetysseuran
opisto, Pieksämäki**

Kaikki oleellinen suntion työhön

Antti Heinola (toim)

Kirkkopalveluiden julkaisu

Suntion käsikirja

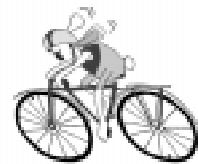
Antti Heinola on koonnut tähän käsikirjaan suntion työssään tarvittavat oleelliset asiat. Kirja esittelee hengellisen toiminnan lisäksi kiinteistön hoitoon sekä edustamiseen liittyviä käytännöllisiä asioita. Kiinteistön hoitamiseen kuuluvat myös kirkollisesta esineistöstä ja tekstiileistä huolehtiminen. Hautausmaiden ja puistojen hoitaminen sekä ruoka- ja kahvitarjoilujen järjestäminen kuuluvat suntion tehtäviin. Siksi niistäkin on kirjassa pääasiat esiteltyinä. Suntion työssään tarvitsemis-

ta ihmissuhdetaidoistakin kirja kertoo keskeiset näkökohdat.

Kirjoittajina ovat mm. Heikki Kotila, Juha Muilu (perheasiain keskuksen johtaja Jyväskylässä), Taisto Hietämäki (Tampereen seurakuntayhtymän ylipuutarhuri) ja Kari Saari (suntio Ylihärmässä), Pekka Kaltiaista (kiinteistöpäällikkö Lappeenrannasta).

Antti Heinola on vastannut lukuisista suntioille tarkoitetuista kursseista. Tällä hetkellä Heinola työskentelee Kirkkopalveluissa

TIEDÄ...

MITEN PYÖRÄILET!

www.invalidiliitto.fi

Kristillisen opintokeskuksen koulutuspäällikkönä Jyväskylässä.

Kohderymä
Suntiot ja vahtimestarit
Seurakunnat

Ennakkohinta sid. 235 mk
Ilmestyy lokakuussa 2001.

Työpaikan väkivallan uhat ja niiden hallinta

Väkivallan uhka työssä ja sen vaikutukset

Työpaikan väkivallan uhalla tarkoitetaan ihmisten työssään kokemaa fyysisen väkivallan uhkaa. Väkivallan uhkatilanteita ovat esimerkiksi huutaminen, uhkaaminen, töniminen ja aseella uhkaaminen.

Väkivallan tai väkivallan uhan kohteeksi joutumisesta on tullut yhä useampia ihmisiä koskettava asia, sillä Suomessa vuosittain yli 80 000 henkilöä joutuu työpaikalla väkivallan tai sen uhan kohteeksi. Selvitysten mukaan väkivalta on lisääntynyt merkittävästi 1980-luvulta lähtien etenkin naisvaltaisilla toimialoilla.

Työssä esiintyvä väkivallan uhka tai väkivalta keskittyy ihmisten palvelua, ohjaamista ja vapauden rajoittamista sisältäviin työtehtäviin. Esimerkiksi poliisin ja vartiijan ammateissa väkivallan riski on aina tiedostettu työhön liittyväksi turvallisuustekijäksi. Näissä ammateissa riskit huomioidaan ammatillisessa koulutuksessa. Väkivaltaa koetaan lisäksi erityisesti palvelualoilla, kuten sosiaali- ja terveydenhuollossa (esim. sosiaalityöntekijät ja sairaanhoitajat), myynti- ja ravintolatyössä (esim. myymäläkassat, ravintolavahtimestarit ja tarjoilijat) sekä liikennöinnissä (esim. linja-autonkuljettajat ja pysäköinninvalvojat). Kaikilla väkivallan uhan alaisilla toimialoilla väkivaltatilanteisiin varautuminen pitäisi olla osa ammattitaitoa.

Vaikka alle 10 %:ssa työssä sattuneista väkivaltatilanteista aiheu-

tuu fyysisiä vammoja, tapauksilla on työntekijän kannalta merkittäviä hyvinvointiin ja jaksamiseen vaikuttavia psyykkisiä ja sosiaalisia seurauksia. Väkivallan ja väkivallan uhan seurauksena voi syntyä henkistä väsymystä ja kyynisyyttä, pelkotiloja, stressiä ja työssä viihtymättömyyttä. Myös työhön sitoutuminen voi heikentyä, mikä puolestaan alentaa työn tuottavuutta.

Työpaikan toimenpiteet väkivallan uhkatilanteiden hallitsemiseksi

Työhön liittyvät riskit tulee kartoittaa toimialoilla, joilla väkivallan uhka on ilmeinen. Kartoituksessa huomioidaan työtehtäviin, työympäristöön ja työn järjestelyihin liittyvät väkivaltariskit. Kartoitus tehdään työpaikalla työnantajan ja henkilöstön yhteistyönä. Se voidaan sisällyttää osaksi työterveyshuollon työpaikkaselvitystä.

Väkivallan uhan alaisille työpaikoille laaditaan toimintamalli, joka sisältää seuraavat asiat:

1. Henkilöstön perehdyttämisessä ja koulutuksessa käsitellään mahdollisia vaaratilanteita ja -kohteita, väkivallan uhan ilmenemismuotoja sekä toiminta uhkatilanteiden välttämiseksi ja uhkatilanteissa.

2. Työntekijä hallitsee väkivallan uhkatilanteisiin kuuluvat toimintatavat ja vuorovaikutustaidot. Huumeiden käytön lisääntyminen sekä väkivallan raastuminen ja arvaamattomuus tekevät uhkati-

lanteista selviytymisestä vaikeita. Tilanteisiin varautuminen vaatii kunnollista opastusta ja etukäteen tapahtuvaa harjoittelua.

Vaaratilanteita varten laaditaan selkeät ohjeet, joita jokaisen tulee noudattaa. Ohjeet tehdään ensisijaisesti koko henkilökunnalle ja tarvittaessa työpistekohtaisiksi. Ohjeissa selvitetään erikseen normaali työskentelytapa ja toiminta väkivallan uhkatilanteissa.

4. Työympäristön järjestelyillä (esimerkiksi kaluste- ja laitejärjestelyillä) on merkittävä vaikutus turvallisuuteen. Turvallisessa työympäristössä on tarpeelliset hälytyslaitteet ja järjestelmät sekä tarvittavat yhteydenpitovälineet. Teknisillä apuvälineillä voidaan vähentää väkivallan uhkaa ja varmistaa nopea avunsaanti. Turvallisella työpaikalla henkilökohtaisen suojautumisen tarpeet on arvioitu ja samalla mietitty tavat turvalliseen poistumiseen työpisteestä. Arvo-omaisuuden säilyttämistä asiakastiloissa on vältettävä.

5. Työn järjestelyillä on olennainen vaikutus turvallisuuteen. Yksityöskentelyä tulisi välttää toisessa, joissa väkivallan uhka on ilmeinen. Henkilökunnan näkyvällä läsnäololla voidaan ennaltaehkäistä häiriötilanteita. Väkivallan uhan alaisille työpaikoille luodaan järjestelmä avun ja tuen saamiseksi väkivaltatilanteissa.

6. Työpaikalle laaditaan jälkihoidon järjestelmä väkivallan kohteeksi joutuneille tai vakavassa uhkatilanteessa olleille ryhmille tai henkilöille. Apuna jälkihoidossa käy-

tetään työterveyshuoltoa ja tarvittaessa muita asiantuntijoita.

7. Työpaikalle laaditaan seurantarjestelmä väkivallan uhkatilanteita ja sattuneita väkivaltatilanteita varten. Seurannan avulla saadaan tietoa minkä tyyppisiä, miten vakavia ja miten usein tapauksia sattuu. Työntekijöiden tulee

tehdä työnantajalle selvitys väkivallan uhkatilanteista. Seurannan avulla turvatoimia voidaan kohdentaa ja lisätä tarvittaessa.

Mitä laki sanoo työpaikan väkivallan uhasta?

Työ ja työpaikka eivät saa vaarantaa työntekijän fyysistä ja henkistä terveyttä. Hallitsematon vä-

kivallan uhka on työturvallisuuslain vastaista. Väkivallan uhan hallinnan vähimmäistaso perustuu työturvallisuuslain 9 ja 9a pykäliin.

Väkivallan uhan hallintaa jäsentäviä kysymyksiä

Nämä kysymykset on laadittu tukemaan työsuojelupiirin ja työmarkkinajärjestöjen esitteessä "Työpaikan väkivallan uhat ja niiden hallinta" kuvatun mallin käyttöä. Kysymykset ovat toisiaan täydentäviä ja osittain päällekkäisiä. Kysymyksistä kannattaa käyttää arvioitavan kohteen tilanteeseen parhaiten sopivia. Vastausten perusteella voidaan arvioida riittävätkö tehdyt toimet tai miltä osin voi olla kehitettävää.

Jos väkivallan uhkatilanteiden syntyminen työpaikalla on jossain työssä tai työvaiheessa todennäköistä ja seuraukset haitallisia tai erittäin haitallisia, ainakin silloin työpaikan olisi syytä ryhtyä väkivallan uhan hallintatoimiin, joiden suunnittelun apuna voidaan käyttää seuraavia hallintaan liittyviä kysymyksiä.

Kysymyksiä uhkien hallinnan tueksi

1. Henkilöstön perehdyttäminen ja kouluttaminen

- käsitellääkö työpaikalla väkivallan uhkaa uusien työntekijöiden tai uusiin tehtäviin siirtyvien henkilöiden perehdyttämisessä ja koulutuksessa ?

- miten työntekijän kokemus ja henkilökohtaiset valmiudet otetaan huomioon ?

- hallitseeko perehdyttäjä tai kouluttaja työpaikan väkivallan uhan alaiset tilanteet ja tilanteiden hallintaan liittyvät järjestelyt ?

2. Henkilöstön työssään tarvittavat toimintatavat ja vuorovaikutustaidot

- millaisia toimintatapoja työpaikalla tarvitaan väkivallan uhkatilanteiden hallitsemiseksi ?

- tarvitaanko toimintatapojen luomisessa ulkopuolista asiantuntemusta ?

- millaiseen vuorovaikutukseen henkilökunnan tulee pyrkiä väkivallan uhkatilanteissa ?

- onko tarvetta varautua erikseen

uhkaavasti käyttäytyviin ns. tavallisiin asiakkaisiin/päihteiden käyttöjiin/ rikollisiin ?

3. Ohjeet vaaratilanteita varten

- ovatko ohjeet yksiselitteisiä henkilöstön turvallisuuden suojelun ja toisaalta omaisuuden suojelun osalta ?

- onko ohjeista tarpeen antaa koulutusta ?

- miten ohjeet pidetään ajan tasalla?

4. Työympäristön järjestelyt

- voiko työympäristö vaikuttaa väkivallan uhkatilanteiden syntyymiseen ? Miten ?

- mitä tilajärjestelyt vaikuttavat väkivallan uhkaan ?

- tarvitaanko asiakkaiden seuranta?

- onko varastaminen tehty vaikeaksi ?

- pystyykö työntekijä poistumaan paikalta vaaratilanteessa ?

- tarvitaanko hälytyslaitteita ?

- miten työympäristössä havaituista puutteista ilmoitetaan ja kuka vastaa työympäristön muuttamisesta ?

5. Työjärjestelyt

- miten henkilökunnan yhteistyö ja yhteydenpito on järjestetty väkivallan uhan alaisissa töissä ?

- miten yksintyöskentelijät saavat tarvittaessa apua ?

- voiko henkilökuntaa vaikuttaa väkivallan uhan alaisen töiden suunnitteluun ja järjestelyyn ?

- tarvitaanko henkilökohtaisia turvavälineitä, osataanko niitä käyttää?

6. Väkivallan tai vakavan uhkatilanteen kohteeksi joutuneiden jälkihoito

- keneltä jälkihoitoa saa ?

- onko jälkihoito työntekijöiden tiedossa ?

- tarjotaanko jälkihoitoa väkivallan tai vakavan uhkatilanteen kohteeksi joutuneille ?

7. Väkivallan uhkatilanteiden ja sattuneiden väkivaltatilanteiden seuranta

- pitääkö väkivallan uhkatilanteista ja sattuneista väkivaltatilanteista ilmoittaa työnantajalle ?

- kirjataanko väkivaltatilanteet ?

- hyödynnetäänkö työterveyshuololle kertynyttä tietoa peloista ja epävarmuudesta ?

- seurataanko alan turvallisuuskehitystä ?

TURUN JA PORIN TYÖSUOJELUPIIRI

Eerikinkatu 40-42,

20100 TURKU

Puhelin (02) 2715 777

Faksi (02) 2715 778

KIUSAN KIERRE POIKKI

Sataatuhatta suomalaista kiusataan työpaikalla. Tyyppillistä kiusattua tai kiusaajaa on vaikea määritellä.

Henkisen väkivallan keinot

- **Mustamaalaaminen.** Kiusatun mainetta ja sosiaalista asemaa loukataan, hänestä puhutaan perättömiä tai pahaa selän takana, häntä nimitellään, pilkataan tai tehdään naurunalaiseksi.
- **Hyljeksintä.** Kiusatun sosiaalisia suhteita rajoitetaan tai hänet eristetään työyhteisön vuorovaikutuksesta hänelle ei puhuta, häntä ei kuunnella, ei kutsuta yhteisiin tilaisuuksiin, häntä kohdellaan kuin ilmaa.
- **Loukkaaminen.** Kiusatun työ- tai elämäntilannetta loukataan: hänen työtehtäviään yksipuolistetaan tai vähennetään, hänelle annetaan järjettömiä tehtäviä tai ei anneta tehtäviä lainkaan.
- **Häirintä.** Kiusatun ei anneta vapaasti esittää mielipiteitään: häntä arvostellaan tai hänen puheensa keskeytetään jatkuvasti. Hänen työpisteessään aiheutetaan vahinkoa, häntä häiritään seksuaalisesti, hänelle huudetaan.
- **Uhkailu.** Kiusattua uhataan suullisesti tai kirjallisesti, häntä moititaan jatkuvasti, hänen ääntään, kävelytyyliään, ilmeitään ja eleitään jäljitellään.
- **Sairaaksi leimaaminen.** Kiusatun mielenterveys kyseenalaistetaan: hänet halutaan lähettää psykiatriin tutkimuksiin tai työkyvyn arviointiin.

Jos sinua ahdistellaan

- Älä siedä epämiellyttävää tai loukkaavaa käytöstä. Tee ahdistelijalle selväksi, ettet hyväksy hänen käytöstään.
- Kirjaa tapahtumat muistiin.
- Jos häirintä kiellosta huolimatta jatkuu, kerro siitä esimiehelle, työterveyshoitajalle, työsuojeluvaltuutetulle tai luottamusmiehelle. Työnantajan velvollisuus on puuttua häirintään. Hän voi antaa ahdistelijalle huomautuksen, varoituksen, lomautuksen tai irtisanoa tai purkaa työsuhteen.
- Selvitä, onko tapahtumilla silminnäkijöitä ja onko työpaikalla häiritty muitakin. Kun asiasta tulee julkinen, se helpottaa ongelman selvittelyä.
- Voit myös pyytää lausunnon tasa-arvovaltuutetulta.

Kiusatun keinot

- Puhu tilanteestasi mahdollisimman pian. Jos kiusaaminen saa jatkaa, se usein laajenee ja syvenee. Vuosia kestänyttä tilannetta on äärimmäisen hankala käsitellä.
- Sano kiusaajalle, ettet hyväksy hänen käytöstään. Jos et yksin uskalla, ota hyvä työtoveri tai virallinen tuki, esimerkiksi työterveyshoitaja, mukaasi.
- Älä syyllistä itseäsi, kiusaaminen ei ole sinun vikasi.
- Jos voimasi ovat lopussa etkä jaksa vielä keskustella asiasta työpaikallasi, hae yksilöllistä tukea esimerkiksi työterveyshuollosta tai ammattiauttajalta – se auttaa analysoimaan tilannettasi. Myös sairausloma saattaa joissakin tilanteissa olla tarpeen.

Kerro kiusaamisesta

- esimiehellesi tai
- työpaikkasi luottamushenkilöille tai
- työterveyshuollolle tai
- työsuojeluvaltuutetulle

Kiusaamisen seuraukset

Henkinen väkivalta voi pitkittyessään johtaa erittäin vakaviin seurauksiin. Se voi aiheuttaa kiusatulle

- psyykkisiä oireita, kuten univaikeuksia, hermostuneisuutta, masentuneisuutta, keskittymisvaikeuksia, pelkoa, ahdistusta
- itsetunnon heikkenemistä
- yksinäisyyttä
- poissaoloja
- uupumista
- psykiatriseen hoitoon joutumista
- syrjäytymistä työpaikalta tai koko työelämästä, kuten työkyvyttömyyttä, enneaikaiselle eläkkeelle siirtymistä.

Teksti: Kotilääkäri-lehti 5/2001, Pirkko Tuominen.

Mies kirkonvarjoista eläkkeelle

Kuka olet ?

– Olen Yrjö Ensio Luttinen, jään eläkkeelle 18. toukokuuta lähes 38 vuoden työtaipaleen jälkeen. Aloitin työt 1.10.-63 Kiuruveden seurakunnassa, Pohjois-Savossa. Työpaikkani on ollut Kiuruveden kirkko. Olen ollut kirkon suntio, seurakuntapuutarhuri ja srk-talon vahtimestari. Tämä kirkko ja seurakunta on ollut minulle kuin toinen koti, onhan kotimme ollut kirkon kivijalassa koko työuran ajan. Siis olen onnekas mies saadesani olla Herran palveluksessa.

Mikä on ollut kiinnostavinta työssäsi ?

– Olen saanut tehdä töitä kirkon ympärillä kukkasten kanssa. Kukkapenkkihoito ja kukkalaitteiden muotoilu, koristelu

– Jumalansanan kuuntelu ja kirkkomusiikki on elämän ruokaa sielulle.

Entä työn varjopuolet ?

– Epämääräiset työajat
– Kateus, joka on tullut toisten taholta esiin joskus
– Ikäterrorismi
– Ammattitaidon kyseenalaistaminen.

Mikä asia vaatii korjausta kirkossa ?

– Epäoikeudenmukaisuus.

Vahvuutesi jaksamiseen ?

– Olen saanut seurakuntalaisten tuen ja hyväksynnän työlleni, jota olen tehnyt seurakunnassa, minulla on kiitosmieli, että olen voinut tuntea vuosikymmenten aikana, niin vanhoja kuin nuoriaikin ihmisiä. Olen nähnyt sukupolvien murroksen.

Tunnustus työstä ?

– Olen saanut tunnustusta, myös esimiehiltäni, samalla ojenusta, jos on ollut tarve.

– Vuosikymmenten aikana on ollut vaikutusvaltaisia kirkkoherroja; 60-luvulla lääninrovasti Arvi Simojoki, 70-luvulla lääninrovasti Jukka Malmivaara, sittemmin piispa, 80-luvulla rovasti Matti Pesonen ja 90-luvulla lääninrovasti Osmo Korkalainen.

Taiteellisuus ja tunnollisuus

– Yrjön työnlaatuun kuuluu, että hän on suorittanut kaikki tehtävänsä erinomaisella taidolla, ahkeruudella ja tunnollisuudella. Hänen erikoisuutenaan on taito rakentaa erikoisen kauniit kukkalaitteet kirkkoon ja eri juhlatilaisuuksiin.

Lainaus 60-luvun työtodistuksesta

– ”Kirkon ympäristön hän on pitänyt runsailla kukka- ja pensasistutuksilla vertaansa vailla olevan siistinä ja kauniina. Kirkonpalvelijana hän on kaikissa tilaisuuksissa käyttäytynyt arvokkaasti ja vakaasti, samoin kuin yksityiselämässään moitteettomasti”.

(Arvi Simojoki, lääninrovasti)

Suntion johtosääntö 60-luvulta

– Suntion toimen aatteellinen puoli:

Temppeleipalvontaa, arvokasta ja antoisaa. Kirkko on vihitty huone kaikkine yksityiskohtineen, johon kokoontuu juhlaa pitämään seurakunta. Siellä on oltava pyhällä, aralla mielellä alati sanan ja sakramenttien äärellä.

– Suntion esiintyminen:

Hillitysti, arvokkaasti, siististi puettuna. Ei turhan paljon itseensä esillä pidettävä, hyvä huomio-kyky. Sakastissa ei liaksi puhuttava, oltava kirkon puolella saarnan ja alttaripalveluksen aikana, ei sakastissa.

Ammattitutkinto

– Poikani Antti on ollut suntion ammattitutkintoa suorittamassa Jyväskylän kristillisellä opistolla. Olen seurannut hänen opiskeluaan ja oppimistaan ja näyttötutkintojansa täällä Kiuruvedellä.

– Tulevaisuuden päätöksiin toivomus, kun seurakuntiin valitaan kirkonpalvelijoita. Ensisijaisesti otettaisiin huomioon suoritettujen tämän alan ammattitutkinnot, olkoonkin ne esim. keittiöpuolen, siivouspuolen tai suntion ammattitutkinnot.

Kun nyt jäät eläkkeelle

– Siirryn asumaan lapsuuteni kotiin Aittojärvelle, Juholan tilalle, Kiuruveden läheisyyteen, vaimoni Mairen kanssa. Maire on ollut kirkon siivoojana 32 vuotta ja jää osa-aika-eläkkeelle nyt kesäkuun alusta.

– Yhteiset harrastukset, kasvihuoneen laitto, pihan hoito, maalaistalon työt.

Taivaan Isän siunaamaa kesää teille kaikille lehden lukijoille.

**Haastatellut
Kari Hartikainen
Sihteeri**

SUNTION AMMATTITUTKINTOON VALMISTAVA KOULUTUS 40 ov 3.9.2001 – 21.6.2002

Opiskelu toteutetaan monimuotokoulutuksena.

Koulutus on suunnattu suntion tehtävissä toimiville, muun ammatin omaaville tai suntion tehtäviin pyrkiville henkilöille.

Hakuaika 31.7.2001 saakka.

KYSY LISÄTIETOJA MYÖS OPPISOPIMUSKOULUTUSMAHDOLLISUUKSISTA.

Lisätietoja ja hakulomakkeita:

RAUDASKYLÄN KRISTILLINEN OPISTO

RAUDASKYLÄN KRISTILLINEN OPISTO

Opistontie 4-6, 84880 YLIVIESKA
Puh. (08) 427 6200
Faksi (08) 427 6211
e-mail: kanslia.rko@cop.fi
<http://rko.cop.fi>

SISÄLÄHETYSSEURAN OPISTO

Huvilakatu 31, 76130 PIEKSÄMÄKI
Puh. (015) 786 4503 tai 78641 (vaihde)
Faksi (015) 786 4709
e-mail: toimisto@sisop.fi
www.sisop.fi

Kirkonpalvelija

Julkaisija/Tilaukset:

Kirkonpalvelijat r.y. - Kyrkotjänare r.f.
Puh./Fax: (017) 281 1697, GSM 050 520 7003
E-mail: kirkonpalvelijat@kolumbus.fi
<http://www.kolumbus.fi/kirkonpalvelijat.ry>

Pankit: Merita Kuopio 202718-136346
Leonia 800015-252706

Paino: Kuopion Painotuote Oy, Vuorikatu 42, 70100 Kuopio.
E-mail: kuopion.painotuote@kolumbus.fi

Lehden toimitus:

PL 421, 70101 KUOPIO
Toimitussihteeri Kari Hartikainen

Toimituskunta:

Yhdistyksen hallitus

Seuraava lehti ilmestyy syyskuussa 2001.

N:o 2/2001

48. vuosikerta

ISSN 0 355-8258